

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Clerico Ægrotante Vel Debilitato. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CAP. XXXIX.

Revocatio gratia non tollit jus questum, sed quærendum, nisi jus annexum aliud inducat: nec tamen tollit jus quærendum annexum juri digniori jam questio. h. d. secundum Zen.

Idem.

Si is, cui de canonicatu, præbenda, & dignitate, personatu, vel officio per felices recordationis Nicolai Papæ & Celestini prædecessorum nostrorum literas, gratia in aliqua ecclesia facta erat, constitutionis nostræ revocatorie tempore canonicatum & præbendam, dignitatem, personatum vel officio alicui non annexam erat adeptus, licet dignitatem, personatum, seu officium inibi expectaret, propter expectationem hujusmodi privatus non intelligitur jure, quod in canonicatu & præbenda fuerat canonicè affectus: jus tamen quod ad dignitatem, personatum, vel officium competeat eidem, juxta verba dictæ revocationis intelligitur revocatum. Non sic autem si canonicatum cum dignitate, personatu aut officio conferri tantum canonicè confectus a, fuerat affectus sub expectatione præbendæ: cum jus magis dignum, quod iste in dignitate, personatu, seu officio hujusmodi jam habebat, jus minus dignum canonicatus retineat, cujus canonicatus ratione jus eodem saluum remanet, ad præbendam nulli alii debitam, Apostolica ante ipsum auctoritate recepto. Sed & si ex Episcopi vel alterius cujuscunque collatione vel provisione adeptus fuerat in eadem ecclesia dignitatem, personatum, sive officium conferri tantum canonicè confectus, præfatus, qui canonicatum auctoritate Apostolica jam habebat, idem erit censendum.

CAP. XL.

Obeit revocatio gratia præbendam expectanti, & decreti interposito, etiam ignoranti. h. d. Zen.

Idem.

Quodam per literas felices recordationis Nicolai Papæ prædecessoris nostri canonicatum sub expectatione & vacatura præbendæ in certa ecclesia obtinente, successor ejus Celestinus cuidam alteri similem in eadem ecclesia gratiam fecit, quem omnibus etiam ante ipsum auctoritate Apostolica, vel quavis alia in ecclesia ipsa receptis voluit anteferi, cum interpositione decreti: priusquam tamen ad primum & ejus executores secunda gratia notitia pervenisset, vacans præbenda eidem primo per suos fuit executores collata: post hujusmodi autem & ante factam secundo collationem ipsius præbendæ, nostra constitutio revocatoria emanavit: & quoniam quis eorum jus habeat in præbenda hujusmodi dubitatur, nos neutrum illorum habere jus decernimus in eadem. Prima enim collatio post & contra decretum à dicto Celestino interpositum facta (licet ab ignorantibus & etiam ignorantibus non obtinet firmitatem. Jus vero, quod secundo ad præbendam, non in præbenda hujusmodi competeat (cum nostram revocationem ejus collatio non præcesserit) per eam penitus est sublatum.

CAP. XLI.

Mandatum de providendo de beneficio ad collationem capituli pertinentem, non tangit jus singulari canonici, hoc dicit, secundum Zen.

Idem.

Mandatum Apostolicum tibi directum, ut T. clerico de beneficio spectante ad collationem Narbonen. capituli provideres, beneficia ejusdem capituli, sive dentur in communi per ipsum, sive per canonicos ejus-

a Dicunt Petr. de Anch. & Archid. quod rescriptum impetratum à Papa dignitate, non facta mentione consuetudinis, de qua non obtinet, per l. honores, s. ff. de decur. est scriptum. Font. b Expectativa ad vacaturam omnino sustulit conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19. c De clausula anteferri, vide latè per Felin. in ca. capitulum. ext. de refer.

dem ecclesiæ singulares, vice auctoritate capituli, aut ex jure ipsius de consuetudine vel statuto, merito comprehendit. Ad beneficia tamen ratione dignitatum, personatum, vel officiorum, que nonnulli ex eisdem canonicis obtinent in ipsa ecclesia, ad eorundem collationem spectantia mandatum hujusmodi minimè extendit. Idem esse censemus, si ratione præbendarum suarum ad ipsos canonicos collatio dictorum beneficiorum singulariter pertinere collatatur. Nisi contineatur forsitan in mandato, quod eidem clerico provideas de beneficio ad collationem Narbon. capituli pertinente communitè vel divisim: tunc enim de beneficiis, que ad ipsorum collationem pertinent, ratione hujusmodi præbendarum poteris providere.

DE CLERICO ÆGROTANTE VEL DEBILITATO.

TITVLVS V.

CAP. L.

Datio coadjutorum Episcoporum & suorum superiorum est de majoribus causis, & spectat ad solum Papam: potest tamen Episcopus senio vel infirmitate perpetua impeditus de consensu capituli sui vel majoris partis sibi auctoritate Apostolica unum vel duos coadjutores assumere: & si demens fuerit, capitulum aut duas partes ipsius hoc facient. Sed si Episcopus contradicit, tunc nil innovabit capitulum, sed Episcopi & ecclesia conditionem, quam citò poterit, intinabit Papa. Et coadjutores illi sumptus moderatos habebunt de preventibus prælatorum ipsorum. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Pastoralis officii debitum exequentes, declaramus atque statuimus, coadjutorum & Episcoporum & superiorum prælatorum dationem intelligendam esse de causis majoribus, & referendum ad sedem Apostolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contraria) tantummodo postulandam.

Verum ne hoc prætextu ecclesiæ (existentes præcipuè in remotis) dispendia patiantur: nos earum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali constitutione sancimus, ut Episcopus senio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam aliàs ad eum impeditus perpetuo, ut officium suum nequeat exercere, possit de sui consilio & assensu capituli, vel majoris partis ipsius, unum, vel duos auctoritate Apostolica coadjutores assumere, ad dictum officium exequendum. Si vero Episcopus demens fuerit, & quid velit aut nolit exprimere nesciat, vel non possit: tunc ejus capitulum vel duas ipsius partes eadè auctoritate unum aut duos coadjutores assumant idoneos, qui ejus officium exequantur. Si autem Episcopus senio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis: & coadjutorem assumere vel habere noluerit, licet à capitulo requisitus proprio, se illius non indigere suffragio forsitan asserendo: tunc nil per capitulum innovetur, sed hoc casu & etiam proximo, idem capitulum Episcopi & ecclesiæ suæ conditionem & statum, ac facti circumstantias universas, quam citò poterit fideliter & explicitè referat ad notitiam dictæ sedis, recepturi humiliter, & efficaciter impleturi, quod super hoc per sedem ipsam contigerit ordinari. Præsenti quoque adjicimus sanctio-

a Petrus de Anch. not. mandatum etiam adstringere gerentem vices ejus cui mandatur, simuliter mandatum factum vices gerenti: quia si deficit principalis, debet posse per principalem commoda recipientem impleri. l. secundum naturam. ff. de reg. jur. neq. poterit per vicem gerentem impleri, in hiis enim mandatis intelligitur restante in eodem statu. l. ff. si ex vox. caus. ag. Fontan. b Quam auctoritatem habeant coadjutores dati Episcopi senibus vel infirmis, latè docet Olivadoss. consil. 44.

ni, ut coadjutores huiusmodi de proventibus praelatorum, in quorum assumuntur auxilium, sumptus recipiant moderatos, ab alienatione qualibet de bonis ecclesiasticis praelatorum ipsorum vel ecclesiarum suarum quomodolibet faciendi penitus abstinentes: rationem non solum in districto examine, sed & praelatis eisdem (si sanæ mentis extiterint) ac capitulis eorundem, seu etiam ipsorum praelatorum successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Ceterum quod de Episcopis præmittitur, ad superiores etiam praelatos esse volumus & intelligimus referendum.

DE INSTITUTIONIBUS.
TITVLVS VI.

CAP. I.

Capitulum sede vacante licet beneficia ad Episcopum collationem præstantia conferre non possit, tamen ad illa præsentatos instituire potest. h. d. Zen.

Bonifacius VIII.

ET si capitulum a sede vacante beneficia, quæ ad collationem Episcopi pertinent, conferre non possit, præsentatos tamen à patronis potest admittere, si sint idonei, & eos instituire in beneficiis, ad quæ fuerint præsentati: Licet ad Episcopum (si superesset) admissio & institutio huiusmodi pertinet.

CAP. II.

Non repellat præsentatum defuncti sacrorum ordinum. h. d. Zen. Idem in eodem.

Sis, ad quem rectoris præsentatio in aliqua parochia si ecclesia noscitur pertinere, quempiam non constitutum in sacris præsentet ad eam: ipsum & (dummodo aliis sit idoneus, & intra tempus à iure statutum ad ordines, quos ipse ecclesia cura requirit, valeat promoveri) decernimus admittendum.

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ ET ECCLESIÆ NON VACANTIS.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Si mandetur alicui provideri de dignitate vacatura, quam duxerit acceptandam, & vacat dignitas, quam ante acceptationem ordinarius conferri tenet ipsius collatio: etiam si executor impetran- tis ante acceptationem fecerit reservationem, inhibitionem, & processus super prima vacante. Ioan. And.

Innocentius IV. dilecto filio Andrea Capellano nostro.

QVia cunctis: & infra. Proponebatur itaque, pro parte tua, quod cum prædicta præpositura, dum vacabat, tibi per eum, qui conferre potuit ipsam, collata fuisset, collatio huiusmodi canonica existebat: maxime cum nulla per priorem ipsam, quæ illam impedire posset, inhibitiō præcessisset. Dicebat autem pars altera, quod cum præmissa litera sede Carnoten. vacante fuissent in capitulo publicata, ac præfatus Episcopus tunc de capitulo ipso esset, ibique præsens existeret, ignorare non potuit, mandatum Apostolicum (super conferenda memorato D. præbendæ vel dignitate sine cura, quam ipse duceret acceptandam, cum primò in ecclesia ipsa prædicta vacaret) alii fuisse dictum, & sic per consequens facultatem sibi esse sublatam, conferendi huiusmodi dignitatem: propter quod videbatur, quod nec per se nec per alium præfatum præposituram, curam non habentem animarum annexam (quæ primò post mandatum ipsum in ecclesia prædicta

^a Varias significationes huius vocis, capitulum, ponit Ioan. And. in c. capitulum, sup. de reser. b Nos, idoneitatem, & tempus hic per capitulum ponit, unde non fatet quod intra tempus iuris possit promoveri, sed debent etiam alia idoneitates concurrere. Dom. & Pet. de Ancl. Font.

vacavit) potuerit alicui personæ conferre. Præsentatum jam dictum prior eodem publicato mandato non præfato D. præbendam vel dignitatem, curam huiusmodi non habentem, quam primò in eadem ecclesia vacante contingeret, contulisset: nec alias etiam (prout allegatur) professe poterat ipsius Episcopi ignorantia in hac parte. Nam si alicui a sede Apost. concedatur, quod excommunicari non possit, licet id forsitan suis ignorantibus Episcopus, non tamen propter hoc ejus ligatur sententia, si quam proferat in eundem. Similiter si alicui concedendi præbendam aliquam tribuatur à sede Apost. potestas, ex hoc ipso videtur, quod sit Episcopo conferendi tunc eam penitus interdicta facultas. Nec obstat si forte objiceretur, quod lex, seu constitutio & mandatum nullo addigunt, nisi postquam ad notitiam pervenerint eorundem, aut nisi post tempus, nisi quod ignorare minime debuissent: quia in privilegiis & indulgentiis, seu concessionibus specialibus secus existit, in quibus sufficit, quod ad illorum, quibus conceduntur, notitiam perveniant: ut patet cum indulgentia aliam, quod excommunicari non possit, sicut superius est expressum. Et quidem cum tribuatur alicui potestas conferendi præbendam, videtur proculdubio ei concedi aliquid speciale. Adiciebatur insuper, quod cum sententia fustim ardet etiam ignorantem: quoniam si contra prælatum aliquem absentem depositionis sententia proferebatur, contractus, quos inibi ignoranter posset ut paratos, nullum robur obtinent firmitatis: & in supradictis verbis irritum decernimus & inane, quicquid super huiusmodi præbendæ vel dignitate contra nosm contraxerit attentari mandatum: collatio, quam idem Episcopus post nosm decretum (sive illud ignoraverit, sive non) de præfata præpositura per se vel per alium fecerat, non valebat. Ex parte vero tua extitit replicatum, quod hæc de illis privilegiis & indulgentiis (æquitate suadente) debent intelligi, quæ vim suam habent mox cum ad illos, quibus conceduntur, perveniant: ex quorum tenore liquido nosci potest, quod talis cura ea fuerit intentio concedentis: utpote cum alicui conceditur, quod excommunicari non possit, ex hoc enim evidenter apparet alius ipsum excommunicandi ademptam esse penitus facultatem: non sic autem si alicui conferendi præbendam, sive certa, sive incerta tribuatur potestas, non enim tunc esse videtur tribuentis intentio, ut per hoc ei (ad cuius donationem præbendæ ipsi pertinet) conferendi possibilitas adimatur: nisi primo illi sibi notificet, quod eam velit per huiusmodi potestatem conferre, aut ei collationem interdicitur illam, ut potest, quam illi notificaverit talem potestatem esse illi concessam, vacuum decernat & irritum, si secus de ipsa præsumat. Quia cum illi non amplius deatur potestas, quam ipse Romanus Pontifex habet in hac parte, licet per eam, quam obtinet ipse Romanus Pontifex, facultas conferendi beneficium vel præbendam (nisi suam indolentiam voluntatem) alicui non auferatur: similiter & per eam, quæ taliter illi ab ipso conceditur ei, ad quem ipsius præbendæ spectat collatio, priusquam infunderet illi sibi, quod eam velit concedere, vel etiam conferat (si forte vacet) potestas non tollitur conferendi, nisi forsitan quod ipsam conferre non possit, exprimat in concessionem huiusmodi potestatis: tunc enim licet talem concessionem fortassis ignoret, sua tamen collatio, si postmodum præbendam ipsam conferat, nihil valet: cum satis super hoc concedentis intentio agnoscat: sicut cum indulgentia alicui, quod excommunicari non valeat, ut in superioribus est præmissum. Subiunctum etiam extitit, quod cum memorato priori per præfatas literas mandavimus, ut memorato D. præbendam, vel dignitatem

^a Vide Decretum & Dist. in cognoscere, ext. de cons. & Tit. reprobata in can. ista, h. leg. dist. 4.